

EȘECURILE ÎN INTELLIGENCE ȘI COMBATAREA LOR ÎN CONTEXTUL DE SECURITATE ACTUAL

FAILURES IN INTELLIGENCE AND THEIR COMBAT IN THE CONTEXT OF THE EXISTING NETWORK SECURITY

Lt.drd. Corina-Gabriela SINDIE*

Informația stă la baza oricărei decizii, cu atât mai mult cu cât fundamentează decizia în domeniul securității, pe toate palierele sale și în tot spectrul de acțiuni care compun domeniul securității naționale. Astfel, serviciile de informații au obligația de a se perfecționa continuu atât sistemic, cât și din punct de vedere al metodelor și instrumentelor de lucru utilizate, astfel încât să furnizeze informația necesară, completă și în mod oportun.

Articolul tratează modul în care serviciile de intelligence se raportează la provocările transformării societății prin reformă și la principiile care guvernează acest proces.

Information stays at the base of any decision, so it also bases the decision in the field of security, on all the spectrum of actions in the national security field. Thus, the Intelligence Services have an obligation to continuously improve themselves, systemically, as well as in terms of methods and instruments used, in order to provide the information required, in a complete and appropriate status.

The article deals with the manner in which Intelligence Services relates to the challenges of the transforming society by reform and to the principles governing this process.

Cuvinte-cheie: spațiu cibernetic; riscuri; amenințări; vulnerabilități; confruntare.

Keywords: cyberspace; risks; threats; vulnerabilities; confrontation.

„Spune-mi ce știi... spune-mi ce nu știi...
spune-mi ce crezi - distinge întotdeauna între ele.”

General Colin Powell

Intelligence-ul contemporan în contextul valorilor de securitate națională

Schimbările survenite la în planul sistemului internațional s-au succedat, în ultimele patru sute de ani, cu o viteză de neimaginat anterior, atingând profunzimi inedite și foarte greu de prognozat.

Pe bună dreptate, se apreciază că „De la sfârșitul Războiului Rece, serviciile tot încearcă să se reformeze, dar evenimentele se pare că au luat-o, din păcate în mod tragic, înaintea acestor încercări marcate, impregnate de timiditate, clișee și o gândire strategică sterilă.”¹

Dacă comparăm domeniul informațiilor din perioada Războiului Rece și intelligence-ul din ultimele două decenii, observăm că activitatea a rămas constantă (intelligence păstrând o arie de activitate „conservatoare”), în timp ce scena internațională a suferit transformări spectaculoase. Noua paradigmă în intelligence este de fapt efectul acestor evoluții și transformări, reprezentând capacitatea de adaptare și de augmentare a puterii

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: corina.sindie@yahoo.com

statale într-un mediu exterior caracterizat plin de incertitudine. Terorismul internațional beneficiază acum de noi metode și mijloace sofisticate de culegere a informațiilor, de agresiune pe piețele de profil, teroriștii, traficanții de droguri și alte categorii de actori nontradiționali realizând necesitatea măririi eficacității și a profiturilor (de imagine, financiare, de piață etc.) propriilor operațiuni².

Profilului strategic al României, aflat în continuă schimbare, alături de mediul de securitate volatil, influențează în mod decisiv activitatea de intelligence, fapt ce implică adaptarea serviciilor de informații la contextul geostrategic actual.³ Având în vedere apartenența la comunitatea europeană și euroatlantică, precum și extinderea tipologiei riscurilor și accentuarea incertitudinii în era informațională, România reprezintă un contributor activ la securitatea internațională și regională.⁴

În noul context al dezvoltării tehnologice și al unor comunități virtuale greu controlabile în cadrul spațiului cibernetic, cunoașterea reprezintă premisa îndeplinirii misiunilor strategice ale serviciilor de informații. Aceasta are la bază principiul „need to share”, utilizarea eficientă a informației realizându-se optim într-un mediu colaborativ, care contribuie la o viteză de reacție sporită, o adecvare a răspunsului la riscuri și amenințări complexe, în vederea susținerii decizionale. Avantajul înțelegerii lumii contemporane provine dintr-o raționalizare optimă a riscurilor, a amenințărilor și a hazardului, prin aplicarea principiilor relevanței, alocării resurselor în funcție de relevanța stabilită și evitarea surprizelor. Este deosebit de importantă reevaluarea modelelor de raportare la noile amenințări și la noile tipuri de conflicte, ținând cont de prioritățile stabilite în raport cu relevanța amenințării și noile tipuri de conflicte. Această nouă abordare este extrem de dificilă, dacă luăm în calcul existența unor tipare mentale, de percepție, de cogniție, alături de atitudini și sentimente, precum și de tiparele de natură organizațională. Modelele trecutului nu ne mai sunt de folos în înțelegerea prezentului și cu atât mai puțin nu vor mai fi valabile în viitor. Este necesară o transformare atât în ceea ce privește tiparele intelectuale și informaționale, cât a atitudinilor, comportamentelor, mentalităților, atât la nivel individual, cât și organizațional sau statal, fără a uita că evenimentele trecute reprezintă lecții de învățat, pentru combaterea eșecului în intelligence.

Astfel, serviciile de informații tind să devină „furnizoare de cunoaștere”. Complementaritatea și schimbul reciproc interinstituțional, precum și cele dintre furnizor și beneficiar contribuie la „transformarea culturii secretului”, aspect necesar în actualul context de securitate, deoarece „informația este putere, dacă este obținută la timp și dacă este folosită în mod corect”⁵. Serviciile de informații reprezintă doar instrumente de implementare a politicilor, și nu factori de decizie sau de construcție de politici. Pentru a fi eficiente, serviciile de informații trebuie să apeleze la rețele colaborative, astfel fiind capabile să ofere produse informaționale bazate pe analiză interdisciplinară. Aceste rețele conțin atât experți din mediul privat, cât și din structurile de intelligence. Un aspect de bază în acest sens îl reprezintă „cultura de securitate”, care se referă la „promovarea și consolidarea valorilor democratice, prin dezvoltarea unei înțelegeri comune a provocărilor și oportunităților în domeniul securității naționale, la nivelul statului și al societății”⁶.

Aprofundarea acestui concept a generat o redimensionare a *joint intelligence-ului*, care presupune cooperare, comandă și direcție integrată, precum și folosirea resurselor și a informațiilor din toate sursele disponibile pentru realizarea analizei și informarea decidenților. Colaborarea, pe verticală și orizontală, specifică *joint intelligence-ului*, deține un rol covârșitor în formarea acelei gândiri strategice necesare pentru a rezista prezentului imprevizibil și surprizelor viitorului

Noua paradigmă în intelligence

Reconsiderarea laturii defensive a activității de intelligence și conectivitatea dintre structurile de informații interne și cele externe oferă un răspuns real în fața amenințărilor actuale. Sfera tradițională opacă a serviciilor de intelligence se pliază acum sintagmei „unity of effort in sharing information”. De la conceptul „need to know”, specific compartimentării activității, de la o politică veche, caracterizată de principii fixe și rigide asistăm acum la o restructurare, prin promovarea conceptului „need to share”, o viziune flexibilă, serviciile de informații aflându-se într-un continuu proces de adaptare la realitățile curente, deschidere, cooperare, transparență.

În urma evenimentelor din septembrie 2001, Comisia 9/11 făcea referire la necesitatea unui

„schimb informațional orizontal real și eficient între structurile de intelligence ale SUA, dar și între acestea și serviciile partenere din afară și crearea unei rețele informaționale sigure, de încredere”⁷.

Transformarea în activitatea intelligence se fundamentează pe următoarele principii:

creșterea percepției pozitive a stării de securitate, dar și în vederea conștientizării riscurilor și amenințărilor de insecuritate.

În economia acestui articol, consider important să evidențiez două componente mai puțin abordate, cooperarea și cultura de securitate.

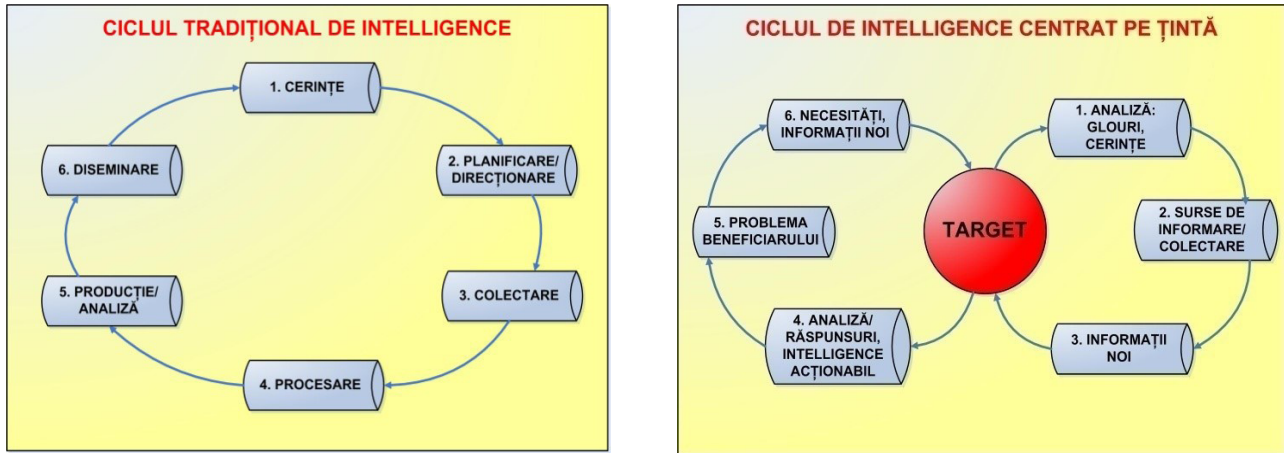

Fig. 1 Comparatie cicluri de intelligence ^{8,9}

1. *Professionalism* – presupune un management eficient al resurselor umane, un personal bine instruit, inclusiv prin atragerea de expertiză din afara serviciului.

2. *Capabilitate* – vizează o multitudine de procese interne de transformare pe diferite paliere, de la culegerea de informații, la utilizarea lor în scopul promovării intereselor naționale ale țării noastre, vizează dezvoltarea de capacități adecvate pentru îndeplinirea misiunilor specifice.

3. *Flexibilitate* – vizează reforma organizațională, care urmărește un grad ridicat de flexibilitate și o capacitate sporită de reacție la cerințele mediului de securitate, care să permită abordarea unei palete largi de operațiuni.

4. *Cooperare* – se referă la dezvoltarea relațiilor bi/multilaterale, schimburilor de informații și operațiunilor în comun cu partenerii naționali și internaționali.

5. *Cultură de securitate* – se referă la consolidarea percepției asupra serviciilor de informații, la nivelul autorităților publice, la promovarea și consolidarea valorilor democratice. Cultura de securitate a devenit o temă de actualitate atât pentru instituțiile internaționale și cele românești, cât și pentru organizațiile nonguvernamentale. De asemenea, cultura de securitate vizează transferul de încredere către cetățeni și comunități pentru

Cooperarea

Plecând de la afirmația că „securitatea este indivizibilă, iar garantarea ei se face în comun”¹⁰ se poate afirma că aceasta implică o punere în comun a datelor, informațiilor, cunoștințelor și percepțiilor referitoare la anumite fapte și situații, presupunând lucrul împreună al tuturor actorilor ce urmăresc îndeplinirea unui scop comun.

Granița volatilă și difuză a riscurilor și amenințărilor face ca acestea să nu poată fi analizate în mod individual, astfel fiind necesară o conexare a dimensiunii interne și a celei externe, „determinând un potențial ridicat de relaționare, interconectare și de interdependență”.

În plan național, în cadrul comunității de informații, un important factor de intensificare a activităților în domeniul anticipativ și în cel operațional îl constituie colaborarea națională dintre serviciile de informații și consolidarea profilului fiecărui Serviciu în parte, în timp ce, diversificarea conectării externe se poate realiza prin intermediul acordurilor în format bilateral și multilateral cu serviciile externe. Dezvoltarea cooperării cu partenerii SRI, de exemplu, se realizează prin: a) acțiuni de intervenție, în cooperare cu SIE și cu alți parteneri naționali și externi; b) colaborarea pragmatică între structurile care intră în componența comunității de informații.

Extinderea cooperării între serviciile de informații externe ale diferitelor țări reprezintă cea mai importantă schimbare din domeniul activității recente de intelligence. Totodată, cooperarea regională în domeniul securității, realizată prin intermediul unui număr mare de organizații de profil, specializate pe diferite arii de competență, oferă o viziune comună asupra identificării mecanismelor de evaluare a mediului strategic și în vederea utilizării instrumentelor adecvate gestionării crizelor, potrivit unei agende comune de lucru.

În plan intern, actuala Strategie de Securitate Națională a României (SSNR) dezvoltă de asemenea problematica asigurării securității naționale prin „eforturi proprii și prin cooperare cu aliații și partenerii, în conformitate cu prevederile programelor naționale, ale strategiei de securitate a Uniunii Europene și ale conceptelor strategice ale Alianței. Ea (SSNR) vizează armonizarea eforturilor naționale cu angajamentele internaționale și identificarea modalităților de lucru apte să prevină și să contracareze oportunitățile amenințării... Strategia are ca scop atât prevenirea și contracararea pericolelor generate de mediul internațional, cât și garantarea stării de securitate internă, în ansamblul său, a siguranței personale și securității comunităților... Ca urmare, strategia de securitate națională integrează atât activitatea de politică externă, diplomatică și de colaborare internațională, cât și pe cea a instituției militare și a forțelor de ordine publică, activitatea structurilor de informații, precum și pe cea a altor agenții guvernamentale cu responsabilități în domeniu. Integrarea și armonizarea eforturilor vizează atât cadrul național, cât și dinamica relațiilor în spațiul comun de securitate și apărare european, precum și în spațiul euroatlantic”¹¹.

În cadrul eforturilor vizând protejarea, apărarea și promovarea intereselor sale legitime, România respectă principiile și normele dreptului internațional, participând activ la dezvoltarea dialogului și cooperării cu organizațiile și cu statele interesate în realizarea securității internaționale. Totodată, România este direct interesată să joace un rol activ și constructiv în plan european și regional, să fie o punte de legătură între civilizații, interese economice și culturale diferite, *având ca interes final stabilitatea și prosperitatea întregii Europe.*¹²

Cultura de securitate

Globalizarea a transformat întreaga lume, conectând statele nu numai din punct de vedere economic sau cultural, ci și prin prisma riscurilor și amenințărilor de securitate ce se pot dezvolta ca urmare a disfuncțiilor de ordin intern al fiecărei țări. Rolul serviciilor de informații în angrenajul decizional statal și a modului de raportare a factorului politic la lumea informațiilor secrete devin vitale. Serviciile de *intelligence* tind să devină furnizoare de cunoaștere, în cadrul unei rețele interdisciplinare, în care rolurile de beneficiar și furnizor sunt complementare, perpetuu interșanjabile.

Astfel, mass-media reprezintă un vector important în ceea ce privește formarea culturii de securitate. În acest sens, structurile de informații sunt constant preocupate de îmbunătățirea și diversificarea comunicării cu publicul și mass-media.

Este necesar să se stabilească un echilibru bine definit între transparență și secretizare, pornind de la idea că mass-media are o funcție extrem de importantă. De aici rezultă necesitatea unei filtrări a informației transmise. Colaborarea public-privat, consilierea și influența exercitate de organizații neguvernamentale au un impact important în combaterea criminalității informatice în România.

Think tank-urile, universitățile și institutele de cercetare contribuie la procesul de intelligence, prioritară fiind dezvoltarea schimbului de informații și a transferului de expertiză între autoritățile cu responsabilități în domeniu.

Educarea cetățenilor într-un spirit participativ, ca principal beneficiar al politicii de securitate, mai ales în societățile care s-au confruntat cu regimuri autoritare, reprezintă cea mai mare provocare. Se urmărește formarea unui comportament participativ și responsabil, plecând de la ideea de securitate națională. Potrivit Constituției, cetățeanul are drepturi inalienabile, dar și obligații, conștient asumate. Se urmărește astfel obținerea de bunăstare socială, în condiții de siguranță.

„Lebăda Neagră” – sau cum nu poți evita necunoscutul și imprevizibilul

Daniel Kahneman, în lucrarea sa „Thinking fast and slow” afirmă că „una dintre cele mai importante limitări ale minții umane constă în încrederea excesivă în ceea ce credem că știm și în

incapacitatea de a recunoaște adevărata măsură a incertitudinii specifice lumii în care trăim¹³.

George Maior, citându-l pe Daniel Khaneman, amintește de capacitatea noastră nelimitată de a ne ignora propria ignoranță, aspect ce contribuie la potențiale derapaje în activitatea de informații și în procesul de luare a deciziilor.

Ca urmare a numărului mare de variabile și de jucători, precum și a caracterului dinamic al evenimentelor, scenariile anumitor evenimente anticipate se pot dovedi a fi, în multe dintre situații, eronate. Imprevizibilul poate contribui la răsturnări de situație, chiar și atunci când predicțiile viitorului par să fie mai bine fundamentate ca niciodată.

Nicholas Taleb definește această doză de imprevizibil prin conceptul de *lebedă neagră* fiind de părere că surprizele strategice, acele evenimente rare, dar cu un impact covârșitor trebuie luate întotdeauna în calcul¹⁴. Astfel, pentru

Eșecurile în intelligence

În accepțiunea lui Abram N. Shulsky, un eșec de intelligence este în mod esențial „o interpretare greșită a unei situații pe baza căreia factorii guvernamentali iau decizii nepotrivite sau contraproductive propriilor interese (care coincid de fapt cu interesele naționale)”¹⁶.

Mark Lowenthal consideră că eșecul de intelligence, „este inabilitatea unei părți sau mai multor părți din procesul de intelligence (colectarea, evaluarea, analiza, producția, diseminarea) de a produce la timp, un produs de intelligence exact despre o problemă sau un eveniment important de interes național”¹⁷.

Lipsa unui mecanism integrat de informații, care să înglobeze ceea ce numim „lecții învățate” poate genera insucces în intelligence, ca urmare a surplusului de informații, ce contribuie la o creștere a nivelului de eroare și de eșec. Firme din mediul

	Nivel suficient de informații în sistem		Insuficient
	Interpretare greșită	Informația nu a ajuns la destinația corectă	—
Cauza eșecului	Psihologică	Procedurală	Organizațională
Remediu	Pluralism și conștientizare psihologică	Schimbare organizațională	Centralizare

Fig. 2 Tipologia eșecurilor serviciilor de informații în literatura actuală¹⁹

a preîntâmpina eșecurile în intelligence și pentru a evita apariția unor posibile „lebede negre”, statele trebuie să fie bine informate și proactive cu privire la iminența riscurilor și amenințărilor care planează permanent asupra securității lor; totodată, prin intermediul serviciilor de informații, acestea trebuie să acționeze într-un mod oportun în vederea atingerii propriilor interese, fiind conștiente de eventualele consecințe ale acțiunilor sau inacțiunilor lor.

Utilizând metode aplicate în vederea obținerii unei analize oportune, analiștii de informații au ca obiectiv final evitarea celor trei cauze ale nereușitei: eșecul în schimbul de informații, eșecul în analiza obiectivă a produsului obținut și eșecul beneficiarului cu privire la utilizarea informației primite¹⁵.

privat, precum și organizații guvernamentale, printre care Departamentele Apărării și Energiei și NASA dețin asemenea centre pentru „lessons learned” (lecții învățate), precum și centre de informații pentru angajații săi. Prin intermediul acestora, o acțiune poate fi urmată de un raport ulterior, conținând informațiile analitice rezultate, ca urmare a urmăririi și analizei diferitelor tipologii de riscuri și amenințări. De asemenea, aceste centre facilitează legăturile dintre comunitățile de practică în și între organizații. Consider ca fiind necesară și prioritară exploatarea memoriei instituționale, denumită de unii analiști „intelligence XXI”¹⁸.

Cauzele eșecurilor sunt diverse și pot fi concentrate în:

- erori analitice, precum ignorarea sau interpretarea greșită a datelor;

- standardizarea activității analitice ca urmare a desfășurării ei într-un cadru instituțional;
- relația dintre intelligence și politic.

Subordonarea activității de informații factorului politic depinde maniera de raportare a serviciilor de informații la factorii de decizie. Astfel, există riscul ca prognozele să deservească interesele politice și să nu fie în concordanță cu datele deținute:

- indisponibilitatea informațiilor privită din perspectiva cerințelor de timp și loc. Acest aspect are drept posibile cauze: limitarea accesului la informațiile clasificate, „orgolii” interinstituționale, interzicerea accesului la toate informațiile relevante cu privire la o anumită problemă, fapt ce poate conduce la ignorarea anumitor date, în lipsa posibilității contextualizării lor, comunicarea deficitară între diferite paliere și între instituții;

- ideile convenționale implică și ele riscuri, limitând creativitatea și conducând adeseori la interpretări eronate sau omiterea anumitor detalii, pe baza ideilor preexistente, considerate veridice, fără analizarea sau reactualizarea lor. În acest sens, avem drept exemplu opinia americanilor cu privire la neinvadarea Irakului de către Kuwait, pornind de la premisa că nu a mai existat în trecut o situație în care un stat arab să invadeze un alt stat arab; astfel, „există riscul ca o viziune învechită asupra unei situații să supraviețuiască mult mai mult decât ar trebui”²⁰.

- proiectarea unei imagini simetrice – se referă la interpretarea evenimentelor nefamiliare în aceeași manieră în care sunt tratate cele familiare și implementarea de idei/proiecte externe fără adaptarea lor la cultura și „culoarea locală”. De asemenea, simetria proiectării pornește și de la sindromul „aici nu s-a inventat”²¹, mai ales în cazul subestimării potențialului tehnologic al unui adversar. Pentru evitarea acestei erori, este necesar a trata cu atenție și a valorifica opinia persoanelor cu expertiză în domeniul aferent problemă evaluată.

Eșecul în activitatea de informații poate fi privit în analogie cu jocul de șah²². Jucătorul de șah, pentru a-și dezvolta abilitățile, analizează continuu și în cele mai mici detalii stilurile de joc și mutările adversarilor. Prin perfecționarea tehnicii de joc și prin transferul de cunoștințe către ceilalți nu se evidențiază un număr mai mare de jocuri câștigate, ci o se dezvoltă calitatea jocului individual. La fel

se întâmplă și în cazul serviciilor de informații. Performanța constă în consolidarea capacității pe linie de informații a statului, în vederea minimizării acțiunilor adversarilor.

Vorbind despre eșecuri, consider că este interesant de prezentat câteva situații în istorie, considerate ca insuccese ale unor decizii politice, indirect astfel ale intelligence-ului, cum ar fi:

- exemple de atacuri prin surprindere reușite: Pearl Harbor (7 decembrie 1941), atacarea Uniunii Sovietice de către Germania (22 iunie 1941), atacul egipteano-sirian asupra Israelului (1973);

- situații în care țara se așteaptă la un atac, dar reacționează inadecvat, ca urmare a unor prognoze false: reacția Germaniei la debarcarea Aliaților în Normandia (6 iunie 1944).

În timp ce efectele dezastruoase ale unor atacuri prin surprindere, pe câmpul de luptă, sunt cunoscute, apariția unor evenimente politice sau economice neprevăzute generează prejudicii greu de estimat, ca urmare a lipsei măsurilor guvernamentale, de exemplu:

- evenimente politice neașteptate: o lovitură de stat în vederea înlăturării unui conducător;
- o schimbare economică dinamică și amplă, neanunțată, de exemplu: criza petrolului (1973).

Alte tipuri de eșecuri, cum ar fi:

- înțelegerea eronată a unei situații, care conduce la întreprinderea de acțiuni inadecvate ori contraproductive (debarcarea din Normandia este din nou un bun exemplu, având în vedere estimările germanilor cu privire la atacul asupra regiunii Pas de Calais și nu a Normandiei);

- estimarea incorectă a unei situații pe termen lung, atât în ceea ce privește supraestimarea, cât și subestimarea acesteia (supraestimarea Statelor Unite referitoare la arsenalul strategic al Uniunii Sovietice, în intervalul 1950 -1965 ori subestimarea din anii '70 privind dinamica sovieticilor în plan strategic).

Soluționarea eșecurilor din activitatea de informații

Într-un univers dual, *online - offline*, caracterizat de conectivitate și, totodată, atomizare, de circulație largă, rapidă, în rețele extrem de eterogene, s-au amplificat incertitudinile atât în ceea ce privește procesele actuale, dar mai ales predictibilitatea celor viitoare²³. Pentru ca această concepție să-și găsească un corespondent în realitate, este necesară

transformarea culturii secretului, cea mai bună cale de exersare a deschiderii și a beneficiilor pe care le aduce cooperarea fiind oferită de sursele deschise, alături de „informațiile de încredere”.

Astfel, este necesară aprofundarea cunoașterii altor culturi și societăți, precum și a liderilor acestora și a declarațiilor lor, pentru găsirea celor mai bune metode de soluționare a eșecurilor, dintre care amintesc:

Soluții instituționale:

- *Analiza competitivă* oferă posibilitatea estimării, în cadrul unor centre analitice concurente, pe baza mai multor opinii ale factorilor de decizie. Astfel, sunt evitate erorile aferente proiecțiilor convenționale și cele cu privire la generalizarea opiniilor. Acest tip de soluție promovează cunoașterea, stimulează creativitatea, generând idei noi/neconvenționale.

- *Metoda avocatul diavolului* este utilă mai ales în cazul demontării punctelor de vedere unanim acceptate, pornind de la premisa că ipotezele anterioare au fost eronate.

De menționat însă că cele două metode soluționare a eșecului sunt utile, însă nu asigură prevenirea eșecurilor înregistrate în activitatea serviciilor de informații.

Soluții intelectuale:

- identificarea deficiențelor sau a erorilor intelectuale ce pot afecta procesul analitic;

- evitarea interpretării realității „ca o reflexie a propriei imagini”, considerând caracteristicile unui eveniment sau ale unei culturi transferabile altora.

Proliferarea formelor asimetrice, neconvenționale de conflict și caracterul transnațional al amenințărilor s-au suprapus apariției de noi medii de comunicare, în care transmiterea și schimbul de informații pot avea loc neîngrădit, la adăpost de intervenția forțelor de securitate, prin eliminarea treptată a barierelor „tehnice”, dar în care intențiile și identitatea emitentului sunt dificil de stabilit.

Statele sunt mai vulnerabile (în cel mai bun caz, mai nepregătite) ca oricând la aceste provocări. Accesul la tehnologie, la mijloace de comunicare și propagandă, la diferite alte resurse de putere, care s-au aflat în mod tradițional în monopolul statului, este acum la îndemâna a ceea ce generic s-a numit

„nonstat”, care a profitat de propagarea inovațiilor, și-a modificat metodele de acțiune și le-a folosit în detrimentul intereselor globale de securitate.

Concluzii

Noile riscuri și amenințări ce vizează securitatea internă și internațională impun reconceptualizarea activității de intelligence, printr-o mai bună conexiune între serviciile de informații și beneficiarul produselor lor, totodată fiind necesară revizuirea permanentă a raporturilor bilaterale.

Înființarea Comunității de informații a constituit o măsură deosebit de utilă. Ea permite planificarea și coordonarea unitară a activității serviciilor de informații, optimizarea procesului de diseminare a produsului informativ și eliminarea redundanțelor și suprapunerilor de competențe. Comunitatea de informații a înțeles că trebuie să asigure nu numai informații, ci și analiza, evaluarea și valorificarea informațiilor de interes strategic. În aceste condiții, accentul se deplasează de la „încredere în date” la „încredere în furnizorul de servicii”.

Intelligence-ul devine interlocutor axat pe implicarea în dialoguri cu beneficiarul, centrate pe scop, decât producător de informații, ceea ce permite gestionarea performantă, unitară și coerentă a tuturor domeniilor și structurilor de informații, devenind o componentă a conducerii strategice și specializate a securității naționale.

O relație strânsă între actorii mai sus-menționați conduce la următoarele tipuri de situații:

- când factorul de decizie cunoaște capacitatea/ posibilitățile/ aptitudinile furnizorului de informații, poate schimba dimensiunea cerințelor/ solicitărilor sale;

- când furnizorul cunoaște cerințele, își poate desfășura resursele astfel încât să își optimizeze capacitatea de reacție.

Într-o relație furnizor - client, acesta din urmă nu își concentrează încrederea în produsele analitice sau platforme de colectare, ci în abilitatea primului de a plasa datele în context, de a înțelege modul în care acțiunile, evenimentele și actorii ar putea interacționa și influența rezultate²⁴.

Astfel, serviciile de *intelligence* se transformă, devenind furnizoare de cunoaștere, aceasta fiind furnizată în interiorul unei rețele interdisciplinare, cu beneficiari și furnizori având roluri complementare, intersanjabile perpetuu.

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/138822, cu titlul „Rețea Transnațională de Management Integrat al Cercetării Doctorale și Postdoctorale Inteligente în Domeniile „Științe Militare”, „Securitate și Informații” și „Ordine Publică și Siguranță Națională” – Program de Formare Continuă a Cercetătorilor de Elită – „SmartSPODAS”.”

NOTE:

1 George Maior, Studiu introductiv la lucrarea *Serviciile de Informații și Drepturile Omului în era terorismului global*, coord. Steve Tsang, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008, p. 10.

2 Karin Maria Megheșan, *Intelligence, diplomație și decizia de politică externă. Rolul intelligence în negocierile internaionale*, Teză de doctorat, Universitatea din București, 2011.

3 SRI. *Viziunea Strategică 2007-2010*, <https://www.sri.ro/fisiere/docp/viziunea.pdf>, accesat la 09.04.2013.

4 *Strategia de Securitate Națională a României*, <http://www.sri.ro/fisiere/studii/TendinteInIntelligence.pdf>, accesat la 09.04.2013.

5 Ionel Nițu, *Bursa*, 13/03/2014.

6 <http://www.sri.ro/fisiere/studii/TendinteInIntelligence.pdf>, accesat la 01.06.2013.

7 Aurora-Elena Barău, *Cooperarea în intelligence. Mutații generate de noul context de securitate*, Revista Română de Studii de Intelligence nr. 6/decembrie 2011, p. 94.

8 <http://www.fbi.gov/about-us/intelligence/intelligence-cycle>, accesat la 04.05.2015.

9 <http://www.journal.forces.gc.ca/vol15/no1/page44-eng.asp>, accesat la 04.05.2015.

10 *Viziunea strategică a SRI 2007-2010*, p. 2.

11 *Strategia de Securitate Națională a României*, 2007, <http://www.presidency.ro/static/ordine/SSNR/SSNR.pdf>, accesat la 09.04.2013.

12 *Ibidem*.

13 George Cristian Maior, Ionel Nițu (coord.), *Ars Analytica*, Editura Rao, București, 2013, p. 12.

14 <http://www.animv.ro/files/RRSI--4-.pdf>, accesat la 01.06.2013.

15 Robert M. Clark, *Intelligence Analysis: A Target-Centric Approach*, Ed. CQ Press – A Division of Congressional Quarterly Inc., Washington DC, SUA, 2007, p. 6.

16 Abram N. Shulsky, Gary J. Schmitt, *Războiul tăcut. Introducere în universul informațiilor secrete*, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 110.

17 Mark Lowenthal, *The Burdensome Concept of Failure*, în Alfred C. Maurer, Marion D. Tunstall, James M. Keagle, (eds.), *Intelligence: Policy and Process*, Boulder, Westview Press, 1985, p. 51.

18 Cristian Niță, *Despre eșecurile în intelligence și necesitatea unui proces „After Action Review” (AAR) în domeniul analitic*, în Revista Română de Studii de Intelligence, nr. 3, octombrie 2010, p. 45.

19 *Ibidem*, p. 52.

20 Abraham Shulsky, Gary J. Schmitt, *Războiul tăcut*, ediția a 3-a, Editura Polirom, București, 2008, p. 82.

21 *Ibidem*, p. 85.

22 *Ibidem*, p. 86.

23 <http://www.sri.ro/fisiere/studii/TendinteInIntelligence.pdf>, accesat la 04.04.2015.

24 *Ibidem*.

BIBLIOGRAFIE

SRI, *Viziunea Strategică 2007-2010*.

Strategia de Securitate Națională a României, 2007.

Abraham Shulsky, Gary J. Schmitt, *Războiul tăcut*, Ediția a 3-a.

Abram N. Shulsky, Gary J. Schmitt, *Războiul tăcut. Introducere în universul informațiilor secrete*, Editura Polirom, Iași, 2008.

Maurer C. Alfred, Marion D. Tunstall, Keagle M. James (eds.), *Intelligence: Policy and Process*. Boulder, Westview Press, 1985.

Clark M. Robert, *Intelligence Analysis: A Target-Centric Approach*, Ed. CQ Press – A Division of Congressional Quarterly Inc., Washington DC, SUA, 2007.

Tsang Steve, *Serviciile de Informații și Drepturile Omului în era terorismului global*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008.

Maior George Cristian, Nițu Ionel (coord.), *Ars Analytica*, Editura Rao, București, 2013.

Megheșan Karin Maria, *Intelligence, diplomație și decizia de politică externă. Rolul intelligence în negocierile internaionale*, Teză de doctorat, Universitatea din București, 2011.

Revista Română de Studii de Intelligence, nr. 3, octombrie 2010, nr. 6/decembrie 2011.

<http://www.animv.ro/files/RRSI--4-.pdf>

<http://www.sri.ro/fisiere/studii/TendinteInIntelligence.pdf>

Bursa, 13/03/2013

<http://www.fbi.gov/about-us/intelligence/intelligence-cycle>

<http://www.journal.forces.gc.ca/vol15/no1/page44-eng.asp>

<http://www.sri.ro/fisiere/studii/TendinteInIntelligence.pdf>